

COMMISSIE VOOR BOEKHOUDKUNDIGE NORMEN

CBN-advies 2020/XX - Invloed van het buitengerechtelijk minnelijk akkoord en de gerechtelijke reorganisatie op de schulden en vorderingen (update)

Ontwerpadvies van 12 februari 2020

I. Inleiding

1. De wet van 11 augustus 2017 heeft Boek XX “Insolventie van ondernemingen” toegevoegd aan het Wetboek van economisch recht. De bedoeling hiervan is om de wetten inzake insolventie¹ samenhangender te maken en ze als een rationeel geheel in het Wetboek van economisch recht te voegen².

De wetgever heeft overigens in de wet van 15 april 2018 het begrip “onderneming” bepaald. Er bestonden immers uiteenlopende definities van een onderneming in verschillende wetteksten³. Het begrip “onderneming” is nu te vinden in artikel I.1 van het Wetboek van economisch recht. De bedoeling is dat met deze definitie alle actoren die economisch actief zijn, worden gedekt⁴.

Met ondernemingen worden bedoeld: de natuurlijke personen die zelfstandig een beroepsactiviteit uitoefenen, de rechtspersonen en alle andere organisaties zonder rechtspersoonlijkheid⁵. De VZW's, IVZW's, stichtingen en maatschappen worden bijgevolg beschouwd als ondernemingen en vallen dus onder het toepassingsgebied van het Wetboek van economisch recht, meer bepaald onder Boek XX⁶.

2. Met het invoeren van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen in Boek XX van het Wetboek van economisch recht, heeft de wetgever de procedure van het buitengerechtelijk minnelijk akkoord en van de gerechtelijke reorganisatie behouden.

¹ Faillissementswet van 8 augustus 1997, *B.S.*, 28 oktober 1997, p. 28562; Wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen, *B.S.* 9 februari 2009, p. 8436.

² Wetsontwerp houdende invoeging van het Boek XX “Insolventie van ondernemingen”, in het Wetboek van economisch recht en houdende invoeging van de definities eigen aan Boek XX, en van de rechtshandhabingsbepalingen eigen aan Boek XX, in boek I van het Wetboek van economisch recht, Memorie van toelichting, *Parl. St.*, 2016-2017, nr. 54-2407/001, p. 4.

³ Wetsontwerp houdende hervorming van het ondernemingsrecht, Memorie van toelichting, *Parl. St.*, Kamer, gew. zit. 2017-2018, nr. 54-2828/001, p. 4.

⁴ Wetsontwerp houdende hervorming van het ondernemingsrecht, Memorie van toelichting, *Parl. St.*, Kamer, gew. zit. 2017-2018, nr. 54-2828/001, p. 4.

⁵ Wetboek economisch recht, artikel I.1, lid 1, 1°.

⁶ Feitelijke verenigingen vallen niet onder het toepassingsgebied van Boek XX van het Wetboek van economisch recht. Artikel I.1, lid 1, 1°, WER luidt als volgt: « Niettegenstaande het voorgaande zijn geen ondernemingen, behoudens voor zover anders bepaald in de hierna volgende boeken of andere wettelijke bepalingen die in dergelijke toepassing voorzien:

(a) iedere organisatie zonder rechtspersoonlijkheid die geen uitkeringsoogmerk heeft en die ook in feite geen uitkeringen verricht aan haar leden of aan personen die een beslissende invloed uitoefenen op het beleid van de organisatie; ».

Een buitengerechtig minnelijk akkoord houdt in dat de schuldenaar aan al zijn schuldeisers of aan twee of meer onder hen een minnelijk akkoord voorstelt met het oog op de gezondmaking van zijn financiële toestand of de reorganisatie van zijn onderneming. De partijen bepalen vrij, zonder tussenkomst van een rechter, de inhoud van dit akkoord⁷.

De procedure van de gerechtelijke reorganisatie strekt ertoe, onder toezicht van de rechter, de continuïteit te behouden van het geheel of een gedeelte van de onderneming in moeilijkheden of van haar activiteiten. De procedure van gerechtelijke reorganisatie beoogt het bewerkstelligen van een minnelijk akkoord; het verkrijgen van een collectief akkoord van de schuldeisers over een reorganisatieplan of het toestaan van de overdracht onder gerechtelijk gezag van het geheel of een gedeelte van de onderneming of haar activiteiten⁸.

3. Het vermijden van een faillissement staat centraal in alle akkoorden. Daartoe wordt dikwijls aan de schuldenaar, in het raam van een buitengerechtig minnelijk akkoord of een gerechtelijke reorganisatie, door alle of een deel van de schuldeisers, uitstel van betaling verleend en/of gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van schuld toegestaan. Deze kwijtschelding kan gebonden worden aan de ontbindende voorwaarde van terugkeer van de schuldenaar naar betere toestand⁹. Er kan ook afgesproken worden dat de schuldenaar zijn lening renteloos mag aflossen. Of er kan aan de schuldeisers voorgesteld worden om (een deel van) hun schuldvordering om te zetten in kapitaal voor kapitaalhoudende vennootschappen, in inbreng voor kapitaallose vennootschappen en in eigen vermogen voor VZW's, IVZW's en stichtingen.

4. Wegens de verscheidenheid van de mogelijke akkoorden moet in elk afzonderlijk geval de werkelijke draagwijdte van het akkoord onderzocht worden en in de boekhouding en de jaarrekening worden vertaald. Met toepassing van artikel 3:2 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen (hierna: KB WVV) moet de draagwijdte van het akkoord in de toelichting worden uitgelegd.

5. In onderhavig advies beperkt de Commissie zich tot het analyseren van de invloed van het buitengerechtig minnelijk akkoord en de gerechtelijke reorganisatie op de schulden en vorderingen bij vennootschappen (met of zonder kapitaal), VZW's, IVZW's en stichtingen die een dubbele boekhouding voeren¹⁰.

⁷ Artikel XX.37, Wetboek van economisch recht.

⁸ Artikel XX.39, Wetboek van economisch recht.

⁹ Een kwijtschelding van een schuldvordering onder voorbehoud van terugkeer naar betere toestand betekent dat de schuldeiser zich het recht voorbehoudt om zijn schuldvordering alsnog te innen indien de financiële toestand van de schuldenaar verbetert.

¹⁰ De Commissie buigt zich niet over de invloed van het buitengerechtig minnelijk akkoord en de gerechtelijke reorganisatie op de schulden en vorderingen bij vennootschappen die een vereenvoudigde boekhouding voeren (artikel 1, eerste lid, koninklijk besluit van 21 oktober 2018 tot uitvoering van de artikelen III.82 tot en met III.95 van het Wetboek van economisch recht). Deze vennootschappen zijn immers niet verplicht om hun jaarrekening openbaar te maken. De Commissie zal zich evenmin buigen over de VZW's, IVZW's en stichtingen die een vereenvoudigde boekhouding houden, voor dewelke een vermindering van de schulden in het schema van de inventaris volstaat.

II. Boekhoudkundige verwerking van de kwijtschelding van schulden

A. Vennootschappen (met of zonder kapitaal)

1. In hoofde van de schuldenaar

6. Wanneer het buitengerechtelijk minnelijk akkoord of de gerechtelijk reorganisatie voorziet in een kwijtschelding van alle of een deel van de schulden, dan betekent zulks dat, ook al is deze kwijtschelding gebonden aan een ontbindende voorwaarde¹¹, deze schuld niet langer het vermogen van de schuldenaar effectief bezwaart. De betrokken schuld moet bijgevolg van het passief van de schuldenaar worden afgeboekt, wat leidt tot een vermogensaan groei. Deze wijziging in de toestand moet in de resultatenrekening tot uiting worden gebracht onder de *Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten*; de aard van deze opbrengst wordt in de toelichting besproken.

44 of 175 Handelsschulden

aan 764-768 Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten

7. Deze boeking dient bij een buitengerechtelijk minnelijk akkoord te gebeuren op het ogenblik dat het akkoord tussen de partijen gesloten wordt, bij gerechtelijke reorganisatie door minnelijk akkoord op het ogenblik dat de rechtbank dit akkoord vaststelt en bij een gerechtelijke reorganisatie door een collectief akkoord op de datum van de homologatie van het reorganisatieplan door de rechtbank.

8. Artikel 48/1 van het Wetboek Inkomstenbelastingen 1992 (hierna: WIB 92) stelt dat de winst die voortvloeit uit de minderwaarden die door de schuldenaar zijn opgetekend op bestanddelen van het passief ten gevolge van de homologatie van een reorganisatieplan door de rechtbank of ten gevolge van de vaststelling door de rechtbank van een minnelijk akkoord krachtens boek XX, titel V van het Wetboek van economisch recht, wordt vrijgesteld volgens de nadere toepassingsregels die de Koning vaststelt¹².

De in artikel 48/1 WIB 92 bedoelde vrijstelling wordt pas definitief verleend in het aanslagjaar dat verbonden is aan het belastbare tijdperk tijdens hetwelk het reorganisatieplan of het minnelijk akkoord¹³ volledig is uitgevoerd¹⁴. Vóór de volledige tenuitvoerlegging van het plan of akkoord kan evenwel onder bepaalde voorwaarden reeds een tijdelijke, voorwaardelijke vrijstelling van de opbrengst uit de schuld worden genoten. Eén van de voorwaarden is dat de vrijgestelde winst

¹¹ Cf. Circulaire nr. Ci.RH.421/336.698 d.d. 17.03.1983 (*Bull. Bel.* 1983, nr. 617, 1175).

¹² Deze vrijstelling op winst die voortvloeit uit de minderwaarde opgetekend door de schuldenaar is enkel van toepassing voor de gerechtelijke reorganisaties (minnelijk en collectief akkoord). Deze vrijstelling wordt niet verleend binnen het kader van een buitengerechtelijk minnelijk akkoord (zie P. SMET en S. MARTIN, "Ondernemingen in moeilijkheden: vrijstelling schuldvermindering", *Fiscoloog*, 2009, nr. 1145, 1; C. VAN CRAEYVELT en F. VANBIERVELIET, "Toelichting fiscale gevolgen van de nieuwe wet betreffende de continuïteit van ondernemingen", *Accountancy & Fiscaliteit*, 2009, 1, beschikbaar op <https://expert.taxwin.be>).

¹³ Wordt hier bedoeld: de gerechtelijke reorganisatie door een minnelijk akkoord.

¹⁴ Artikel 27/1, §1 KB WIB 92.

op een afzonderlijke rekening van het passief moet worden geboekt tot op de datum waarop het reorganisatieplan of minnelijk akkoord¹⁵ volledig is uitgevoerd¹⁶.

Indien de schuldenaar van deze tijdelijke vrijstelling wil genieten, zal hij naar het oordeel van de Commissie een belastingvrije reserve moeten aanleggen ten belope van het bedrag van de uitzonderlijke opbrengst.

689 Overboeking naar de belastingvrije reserves
aan 132 Belastingvrije reserves

9. Indien de kwijtschelding van de schuld gebonden is aan een ontbindende voorwaarde, wordt dit in de toelichting opgenomen en in de boekhouding in klasse 0 vermeld. Bij de eventuele vervulling van de ontbindende voorwaarde zal de terug effectief geworden latente schuld weer op het passief tot uitdrukking moeten worden gebracht. Deze wijziging in de toestand moet in de resultatenrekening tot uiting worden gebracht onder de *Andere niet-recurrente bedrijfskosten*; de aard van deze kost wordt in de toelichting besproken.

664-668 Andere niet-recurrente bedrijfskosten
aan 44 of 175 Handelsschulden

10. Wordt het buitengerechtelijk minnelijk of gerechtelijk minnelijk/collectief akkoord voortijdig beëindigd¹⁷ of ingetrokken, dan moeten desgevallend de hiermee verband houdende eerder verrichte boekingen ook worden tegengeboekt.

Deze tegenboekingen dienen te gebeuren op het ogenblik waarop de voorwaarde is vervuld of het akkoord voortijdig wordt beëindigd of ingetrokken.

2. In hoofde van de schuldeiser

11. De totstandkoming van een akkoord zal doorgaans bij de schuldeiser, behoudens indien zijn schuldvordering voldoende gewaarborgd is, aanleiding geven tot het overboeken van zijn schuldvordering naar de rekening dubieuze debiteuren¹⁸.

2907 of 407 Handelsvorderingen: Dubieuze debiteuren
aan 290 of 40 Handelsvorderingen

12. Wanneer de schuldeiser geheel of gedeeltelijk afstand heeft gedaan van zijn schuldvordering - al dan niet onder de ontbindende voorwaarde van terugkeer naar betere toestand - dan moet hij ten belope van dat bedrag een waardevermindering boeken¹⁹, voor zover die waardevermindering op dat ogenblik nog niet werd geboekt.

¹⁵ Wordt hier bedoeld: de gerechtelijke reorganisatie door een minnelijk akkoord.

¹⁶ Voor de andere voorwaarden, zie artikel 27/1, § 2 KB WIB 92.

¹⁷ Cf. artikel XX.63, Wetboek van economisch recht.

¹⁸ In de mate dat deze overboeking niet reeds vooraf was gebeurd.

¹⁹ Indien de schuldvordering gedeeltelijk bestaat uit aangerekende btw op geleverde goederen en diensten, zal de waardevermindering geen betrekking hebben op het bedrag van de btw, aangezien in het kader van de WCO op grond van artikel 3 KB BTW nr. 4 een vordering tot teruggaaf van btw ontstaat (artikel 81 WCO). Buiten het kader van de WCO, zal onder de voorwaarden bepaald in artikel 77 Wetboek btw en KB btw nr. 4, eveneens een vordering tot teruggaaf van btw ontstaan in hoofde van de schuldeiser.

6330 Waardeverminderingen op handelsvorderingen op meer dan een jaar: toevoeging
aan 2909 Handelsvorderingen: geboekte waardeverminderingen (-)

of

6340 Waardeverminderingen op handelsvorderingen op ten hoogste een jaar: toevoeging
aan 409 Handelsvorderingen: geboekte waardeverminderingen (-)

13. Artikel 48, tweede lid WIB 92 voorziet in een expliciete fiscale vrijstelling voor waardeverminderingen op schuldvorderingen op medecontractanten, waarvoor krachtens Boek XX, titel V van het Wetboek van economisch recht door de rechtbank een reorganisatieplan is gehomologeerd of een minnelijk akkoord is vastgesteld²⁰.

14. Op het moment van de definitieve afwikkeling van de vordering²¹, moeten de vordering en de geboekte waardevermindering uitgeboekt worden. Desgevallend zal het resultaat geboekt worden op de rekening 642 *Minderwaarden op de realisatie van handelsvorderingen* of 6331 *Waardeverminderingen op handelsvorderingen op meer dan één jaar: Terugneming (-)* / 6341 *Waardeverminderingen op handelsvorderingen op ten hoogste één jaar: Terugneming (-)*²².

[550 Kredietinstellingen: Rekening-courant]

[642 Minderwaarden op de realisatie van handelsvorderingen]

409 Handelsvorderingen: geboekte waardeverminderingen (-)
aan 407 Handelsvorderingen: Dubieuze debiteuren

of

[550 Kredietinstellingen: Rekening-courant]

409 Handelsvorderingen: geboekte waardeverminderingen (-)
aan 407 Handelsvorderingen: Dubieuze debiteuren

[6331 Waardeverminderingen op handelsvorderingen op meer dan één jaar:
Terugneming (-)]

of

[6341 Waardeverminderingen op handelsvorderingen op ten hoogste één jaar:
Terugneming (-)]

15. Indien de kwijtschelding van schuld gebonden is aan een ontbindende voorwaarde, dient het recht van de schuldeiser om volledige betaling te eisen van zijn latente vordering zodra bij de schuldenaar de ontbindende voorwaarde is vervuld, in de toelichting te worden opgenomen

²⁰ Deze vrijstelling geldt enkel voor de gerechtelijke reorganisaties. Schuldverminderingen in het kader van een buitengerechtelijk minnelijk akkoord vallen niet onder artikel 48, tweede lid. Daarop blijven de algemene regels van toepassing (artikel 48, eerste lid WIB 92; P. SMET en S. MARTIN, "Ondernemingen in moeilijkheden: vrijstelling schuldvermindering", *FiscoLoog*, 2009, nr. 1145, 3)

²¹ Bijvoorbeeld bij de volledige tenuitvoerlegging van het minnelijk akkoord of van het reorganisatieplan.

²² Een meerwaarde zal ontstaan indien de onderneming, bij de gedeeltelijke kwijtschelding van een schuld, een te grote waardevermindering heeft geboekt. Bijvoorbeeld, een onderneming die de helft van een schuld heeft kwijtgescholden, schat het verlies, gelet op de twijfelachtige financiële toestand van haar schuldenaar, groter in en boekt een waardevermindering ten belope van 80% van de vordering. Indien de schuldenaar, zoals overeengekomen, de helft van de vordering terugbetaald, zal een meerwaarde op de realisatie van een handelsvordering ontstaan.

en in de boekhouding in de klasse 0 te worden vermeld. Bij vervulling van de voorwaarde neemt de kwijtschelding een einde en wordt de geboekte waardevermindering teruggenomen.

16. Indien het akkoord voortijdig wordt beëindigd of ingetrokken, dan zal de geboekte waardevermindering geheel of gedeeltelijk behouden kunnen blijven voor zover er voor het geheel of een gedeelte van de vordering onzekerheid bestaat over de betaling hiervan op de vervaldag²³.

17. De onder II.A.1. en II.A.2. beschreven beginselen vinden, behoudens de fiscale vrijstellingen, ook toepassing wanneer de afstand van schuldvordering (al dan niet onder ontbindende voorwaarde), buiten het raam van Boek XX van het Wetboek van economisch recht, uit een bilaterale overeenkomst tussen een schuldenaar in financiële moeilijkheden en een schuldeiser voortvloeit²⁴.

B. VZW's, IVZW's en stichtingen

18. De boekhoudkundige verwerking van de kwijtschelding van schulden bij een VZW, IVZW of stichting is vergelijkbaar met die bij vennootschappen.

19. Artikel 48/1 WIB 92 wordt enkel toegepast indien de VZW, IVZW of stichting onderworpen is aan de vennootschapsbelasting.

20. De Commissie verwijst naar punt II.A betreffende de vennootschappen (met of zonder kapitaal) voor de boekhoudkundige verwerking van de kwijtschelding van schulden.

III. Boekhoudkundige verwerking van renteloze schulden

A. Vennootschappen (met of zonder kapitaal)

1. Bij de schuldenaar

- 1.1. Omvorming van een schuld wegens levering van goederen en diensten of een andere schuld tot een renteloze schuld, al dan niet terugbetaalbaar over verschillende jaren

21. De schuldenaar moet intrestbetaling noch kosten meer boeken. De schuld moet niet verdisconteerd worden, aangezien artikelen 3:45, § 2, c en 3:55 KB WWV niet van toepassing zijn. Het toepassen van een disconto zou leiden tot het boeken van een over te dragen kost, die geen correctie zou vertegenwoordigen op een aanschaffingsprijs of op een geboekte kost²⁵.

- 1.2. Bekomen van een renteloze lening

22. De schuldenaar dient de terug te betalen som als schuld in zijn boekhouding op te nemen. Deze schuld dient evenmin verdisconteerd te worden, aangezien artikelen 3:45 en 3:55 niet van toepassing zijn in dit geval. Aangezien geen intresten verschuldigd zijn, dienen deze uiteraard niet in resultaat te worden genomen.

²³ Artikel 3:46 KB WWV.

²⁴ De fiscale vrijstellingen gelden enkel in het kader van boek XX, titel V van het Wetboek van economisch recht.

²⁵ Cf. advies 137/8 – Vordering wegens levering van goederen en diensten omgevormd tot renteloze leningen op meer dan 1 jaar, *Bulletin CBN* nr. 23, december 1988, 5-6.

2. Bij de schuldeiser

- 2.1. Omvorming van een vordering wegens levering van goederen en diensten of een rentegevende vordering tot een renteloze vordering, al dan niet terugvorderbaar over meer dan één jaar

23. De vordering die bij wijze van tegemoetkoming aan de schuldenaar die in financiële moeilijkheden verkeert, wordt omgevormd tot een renteloze vordering, dient niet verdisconteerd te worden. Artikel 3:45, § 2, c KB WVV is immers niet van toepassing, aangezien de vordering op het ogenblik waarop zij in het vermogen van de onderneming opgenomen werd, niet renteloos was²⁶. De vordering kan evenwel als dubieus worden beschouwd, waarop, overeenkomstig artikel 3:46 KB WVV, een waardevermindering kan worden geboekt.

- 2.2. Toekennen van een renteloze lening

24. Indien een schuldeiser in het kader van een akkoord afziet van het vorderen van een intrestvergoeding, dan is artikel 3:45 KB WVV evenmin van toepassing, maar kan het boeken van een waardevermindering op deze vordering verantwoord zijn²⁷.

B. VZW's, IVZW's en stichtingen

25. De boekhoudkundige verwerking van renteloze schulden bij een VZW, IVZW of stichting is vergelijkbaar met die bij vennootschappen.

26. De Commissie verwijst naar punt III.A.

IV. Boekhoudkundige verwerking van de omzetting van (een deel van) de schuldvordering in kapitaal, in inbreng of in eigen vermogen

27. De schuldeiser kan ook met een schuldenaar overeenkomen dat (een gedeelte van) zijn vordering zal worden omgezet in kapitaal voor kapitaalhoudende vennootschappen, in inbreng voor kapitaallose vennootschappen of in eigen vermogen voor VZW's, IVZW's en stichtingen. Indien een deel van de schuld kwijtgescholden wordt, dan moet dat deel van het passief van de schuldenaar worden afgeboekt²⁸ en dient de schuldeiser een waardevermindering te boeken²⁹.

A. Kapitaalhoudende vennootschappen

1. Bij de schuldenaar

28. De Commissie stelt vast dat er in de rechtsleer geen eensgezindheid bestaat over de waarde waartegen een schuldvordering dient te worden ingebracht³⁰.

²⁶ Cf. advies 137/8 – Vordering wegens levering van goederen en diensten omgevormd tot renteloze leningen op meer dan 1 jaar, *Bulletin CBN*, nr. 23, december 1988, 5-6.

²⁷ Cf. Verslag aan de Koning voorafgaand aan het KB van 6 november 1987: "Gaat het om renteloze geconsolideerde vorderingen die in het raam van een gerechtelijk akkoord worden gehandhaafd of toegestaan, dan is artikel 27bis niet van toepassing, maar is op grond van de hieruit voortvloeiende minderwaarde de tenlasteneming van een waardevermindering verantwoord".

²⁸ Zie punt I.A.

²⁹ Zie punt I.B.

³⁰ De meeste auteurs beperken zich ertoe de verschillende opvattingen weer te geven.

29. Bepaalde auteurs zijn de mening toegedaan dat de inbreng aan werkelijke economische waarde dient te gebeuren³¹. De schuldvordering zou met andere woorden moeten gewaardeerd worden aan de hand van haar recuperatiemogelijkheden. Volgens deze auteurs zou de inbreng aan nominale waarde bij een onderneming in moeilijkheden een onterechte schijn van financieel herstel van de inbrenggenietende vennootschap kunnen veroorzaken.

30. Andere auteurs zijn daarentegen van oordeel dat de schuldvordering tegen haar nominale waarde mag worden ingebracht³². De waardering van de inbreng zou niet dienen te gebeuren vanuit een liquidatiestandpunt ten overstaan van derden, maar zou mogen gebeuren vanuit het standpunt van de vennootschap waarin de inbreng wordt gedaan, en dus op basis van de "going concern"-waarde.

31. De Commissie is, op basis van de rechtsleer, van oordeel dat de schuldvordering zowel aan nominale waarde, als aan economische waarde kan ingebracht worden. Het is het bestuursorgaan van de inbrenggenietende vennootschap die de waarde van de vordering in de inbrengakte dient te bepalen³³.

32. De operatie heeft voor de vennootschap in ieder geval tot gevolg dat haar netto-actief stijgt ten belope van de nominale waarde van de schuldvordering, aangezien de ingebrachte schuldvordering niet langer een opeisbare schuld vormt, maar werd omgezet in eigen vermogen.

Voorbeeld 1

Een onderneming verkeert in financiële problemen en een van de schuldeisers gaat akkoord om een schuld met nominale waarde van 100.000 om te zetten in kapitaal.

De balans van de onderneming in moeilijkheden (voor de inbreng van de schuldvordering) is de volgende:

³¹ M. MASSAGÉ, « Evaluation de l'apport à une société qui a perdu la totalité de son capital d'une créance sur cette société », *Rec. Gén. Enr. Not.* 1979, 41, nr. 22333 (G. KLEYNEN reageerde op het artikel van MASSAGÉ in « Evaluation de l'apport à une société qui a perdu la totalité de son capital d'une créance contre cette société », *Rec. Gén. Enr. Not.* 1979, nr. 22378, 161), P. VAN OMMESLAGHE, « Les liquidations volontaires et les concordats », in *L'entreprise en difficulté*, Brussel, Editions de jeune barreau, 1981, 458 en J. VAN RYN, *Principes de droit commercial*, I, Brussel, Bruylant, 1954, 492.

³² B. VAN BRUYSTEGEM, *De vennootschappenwet 1984. Na de Tweede en de Vierde Richtlijn*, 1984, 41, J. KIRKPATRICK, « Les procédures de récupération des pertes fiscales » in *L'entreprise en difficulté*, Brussel, Editions de jeune barreau, 1981, 258, G. KLEYNEN « Evaluation de l'apport à une société qui a perdu la totalité de son capital d'une créance contre cette société », *Rec. Gén. Enr. Not.* 1978, 169, nr. 22236 en M. WYCKAERT, *Kapitaal in N.V. en B.V.B.A. Vermogens- en kapitaalvorming door inbreng*, Kalmthout, Biblo, 1995, 133. Ook advocaat-generaal TESAURO is van oordeel dat de schuldvordering vanuit het standpunt van de inbrenggenietende vennootschap moet gewaardeerd worden, zonder rekening te houden met haar solvabiliteit, en dus aan nominale waarde kan ingebracht worden (Conclusie bij HvJ C-83/91, Meilicke, § 15-16).

³³ De algemene vergadering zal deze waardering dienen goed te keuren, tenzij het kapitaal wordt verhoogd binnen de grenzen van het toegestane kapitaal (artikel 7:177 WvV). Een commissaris of bedrijfsrevisor zal het bestaan en de gegrondheid van deze vordering dienen na te gaan (artikel 7:197 WvV).

Balans

Activa	200.000	Kapitaal	100.000
		Verliezen	-150.000
		Vreemd vermogen	250.000

Hypothese 1: schuldvordering wordt ingebracht voor haar nominale waarde

44 of 175 Handelsschulden	100.000	
aan 100 Geplaatst kapitaal		100.000

De balans van de onderneming ziet er, na de inbreng van de schuldvordering, als volgt uit:

Balans

Activa	200.000	Kapitaal	200.000
		Verliezen	- 150.000
		Vreemd vermogen	150.000

Hypothese 2: schuldvordering wordt ingebracht aan haar economische waarde

De economische waarde van deze vordering wordt geschat op 80.000 euro. De schuldenaar zal een kapitaalverhoging doorvoeren ten belope van 80.000 en zal ten belope van de andere 20.000 euro een opbrengst dienen te boeken.

44 of 175 Handelsschulden	80.000	
aan 100 Geplaatst kapitaal		80.000
44 of 175 Handelsschulden	20.000	
aan 764-768 Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten ³⁴		20.000
689 Overboeking naar belastingvrije reserves	20.000	
aan 132 Belastingvrije reserves		20.000 ³⁵

³⁴ Indien de omzetting van de vordering in kapitaal kadert in de homologatie van een reorganisatieplan door de rechtbank of de vaststelling door de rechtbank van een minnelijk akkoord krachtens boek XX, titel V van het Wetboek van economisch recht, zal de uitzonderlijke opbrengst van 20.000 desgevallend kunnen vrijgesteld worden op basis van artikel 48/1 WIB 92.

³⁵ In het geval de onderneming voldoet aan de onaantastbaarheidsvoorwaarde zoals bedoeld in artikel 27/1, § 2 KB WIB 92.

De balans van de onderneming ziet er, na de inbreng van de schuldvordering, als volgt uit (in het geval de onderneming voldoet aan de onaantastbaarheidvoorwaarde van artikel 27/1, § 2 KB WIB 92):

Balans

Activa	200.000	Kapitaal	180.000
		Belastingvrije res.	20.000
		Verliezen	-150.000
		Vreemd vermogen	150.000

2. Bij de schuldeiser

33. Artikel 3:19, § 1 KB WVV bepaalt dat de aanschaffingswaarde van deelnemingen of aandelen ontvangen als vergoeding voor inbrengen die niet bestaan in contanten of die voortkomen uit de omzetting van vorderingen, overeenstemt met de conventionele waarde van de ingebrachte goederen en waarden of van de omgezette vorderingen.

Voorbeeld 2

Stel dat de schuldeiser reeds een waardevermindering van 10.000 boekte op zijn vordering en dat hij voor de inbreng van zijn schuldvordering aandelen ontvangt met een werkelijke waarde van 80.000 euro, dan zal hij bijgevolg de volgende boeking dienen te verrichten:

510	Geldbeleggingen (Aandelen aanschaffingswaarde)	80.000
of 28	Financiële vaste activa	
409	Handelsvorderingen: geboekte waardeverminderingen (-)	10.000
642	Minderwaarden op de realisatie van handelsvorderingen	10.000
	aan 407 of 2907 Handelsvorderingen: Dubieuze debiteuren	100.000

B. Kapitaallose vennootschappen

1. Bij de schuldenaar

34. De boekhoudkundige verwerking is vergelijkbaar met die van de omzetting van een schuldvordering in kapitaal³⁶ bij de schuldenaar (zoals uitgelegd in punt IV.A.1). Er worden wel andere rekeningen gebruikt.

35. Gezien de verschillende strekkingen in de rechtsleer over de waarde waartegen een schuldvordering moet worden ingebracht, dient er tevens een onderscheid te worden gemaakt tussen het waarderen van de schuldvordering tegen de nominale waarde en tegen de werkelijke economische waarde.

Voorbeeld 3

Een onderneming verkeert in financiële problemen en een van de schuldeisers gaat akkoord om een schuld met nominale waarde van 100.000 om te zetten in een inbreng.

³⁶ Voor kapitaallose vennootschappen gaat het om de omzetting van (een deel van) de schuldvordering in inbreng.

De balans van de onderneming in moeilijkheden (voor de inbreng van de schuldvordering) is de volgende:

Balans

Activa	200.000	Inbreng	100.000
		Verliezen	-150.000
		Vreemd vermogen	250.000

Hypothese 1: schuldvordering wordt ingebracht voor haar nominale waarde

44 of 175 Handelsschulden	100.000
aan 1109 Andere beschikbare inbreng buiten kapitaal	100.000

De balans van de onderneming ziet er, na de inbreng van de schuldvordering, als volgt uit:

Balans

Activa	200.000	Inbreng	200.000
		Verliezen	-150.000
		Vreemd vermogen	150.000

Hypothese 2: schuldvordering wordt ingebracht aan haar economische waarde

De economische waarde van deze vordering wordt geschat op 80.000 euro. De schuldenaar zal een verhoging van de inbreng doorvoeren ten belope van 80.000 en zal ten belope van de andere 20.000 euro een opbrengst dienen te boeken.

44 of 175 Handelsschulden	80.000
aan 1109 Andere beschikbare inbreng buiten kapitaal	80.000
44 of 175 Handelsschulden	20.000
aan 764-768 Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten ³⁷	20.000
689 Overboeking naar de belastingvrije reserves	20.000
aan 132 Belastingvrije reserves	20.000 ³⁸

³⁷ Indien de omzetting van de vordering in kapitaal kadert in de homologatie van een reorganisatieplan door de rechtbank of de vaststelling door de rechtbank van een minnelijk akkoord krachtens boek XX, titel V van het Wetboek van economisch recht, zal de uitzonderlijke opbrengst van 20.000 desgevallend kunnen vrijgesteld worden op basis van artikel 48/1 WIB 92.

³⁸ In het geval de onderneming voldoet aan de onaantastbaarheidsvoorwaarde zoals bedoeld in artikel 27/1, § 2 KB WIB 92.

De balans van de onderneming ziet er, na de inbreng van de schuldvordering, als volgt uit (in het geval de onderneming voldoet aan de onaantastbaarheidvoorwaarde van artikel 27/1, § 2 KB WIB 92):

Balans			
Activa	200.000	Inbreng	180.000
		Belastingvrije res.	20.000
		Verliezen	-150.000
		Vreemd vermogen	150.000

2. Bij de schuldeiser

36. De boekhoudkundige verwerking is vergelijkbaar met die van de omzetting van een schuldvordering in kapitaal bij de schuldeiser. De Commissie verwijst naar punt IV.A.2.

C. VZW's, IVZW's en stichtingen

1. Bij de schuldenaar

37. De boekhoudkundige verwerking is vergelijkbaar met die van de omzetting van een schuldvordering in kapitaal³⁹ bij de schuldenaar (zoals uitgelegd in punt IV.A.1.). Er worden wel andere rekeningen gebruikt.

38. Gezien de verschillende strekkingen in de rechtsleer over de waarde waartegen een schuldvordering⁴⁰ moet worden ingebracht, dient er tevens een onderscheid te worden gemaakt tussen het waarderen van de schuldvordering tegen de nominale waarde en tegen de werkelijke economische waarde.

Voorbeeld 4

Een onderneming verkeert in financiële problemen en een van de schuldeisers gaat akkoord om een schuld met nominale waarde van 100.000 om te zetten in fondsen.

De balans van de onderneming in moeilijkheden (voor de inbreng van de schuldvordering) is de volgende:

Balans			
Activa	200.000	Fondsen	100.000
		Verliezen	-150.000
		Vreemd vermogen	250.000

³⁹ Voor kapitaallose vennootschappen gaat het om de omzetting van (een deel van) de schuldvordering in inbreng.

⁴⁰ De waarderingsregels voor schuldvorderingen die van toepassing zijn op de vennootschappen zijn identiek aan die voor de VZW's, ivz's en stichtingen.

Hypothese 1: schuldvordering wordt ingebracht voor haar nominale waarde

44 of 175 Handelsschulden	100.000
aan 10 Fondsen van de vereniging of stichting	100.000

De balans van de onderneming ziet er, na de inbreng van de schuldvordering, als volgt uit:

Balans

Activa	200.000	Fondsen	200.000
		Verliezen	- 150.000
		Vreemd vermogen	150.000

Hypothese 2: schuldvordering wordt ingebracht aan haar economische waarde

De economische waarde van deze vordering wordt geschat op 80.000 euro. De schuldenaar zal een fondsverhoging doorvoeren ten belope van 80.000 en zal ten belope van de andere 20.000 euro een opbrengst dienen te boeken.

44 of 175 Handelsschulden	80.000
aan 10 Fondsen van de vereniging of stichting	80.000
44 of 175 Handelsschulden	20.000
aan 764-768 Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten ⁴¹	20.000
689 Overboeking naar de belastingvrije reserves	20.000
aan 132 Belastingvrije reserves	20.000 ⁴²

De balans van de onderneming ziet er, na de inbreng van de schuldvordering, als volgt uit (in het geval de onderneming voldoet aan de onaantastbaarheidvoorwaarde van artikel 27/1, § 2 KB WIB 92):

Balans

Activa	200.000	Fondsen	180.000
		Belastingvrije res.	20.000
		Verliezen	-150.000
		Vreemd vermogen	150.000

⁴¹ Indien de omzetting van de vordering in kapitaal kadert in de homologatie van een reorganisatieplan door de rechtbank of de vaststelling door de rechtbank van een minnelijk akkoord krachtens Boek XX, titel V van het wetboek van economisch recht, zal de uitzonderlijke opbrengst van 20.000 desgevallend kunnen vrijgesteld worden op basis van artikel 48/1 WIB 92.

⁴² In het geval de onderneming voldoet aan de onaantastbaarheidsvoorwaarde zoals bedoeld in artikel 27/1, § 2 KB WIB 92.

2. Bij de schuldeiser

39. De boekhoudkundige verwerking is vergelijkbaar met die van de omzetting van een schuldvordering in kapitaal bij de schuldeiser. De Commissie verwijst naar punt IV.A.2.

DRAFFT